

284.

Rängeberga den 23 november 1924.

P. S.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

La

Jag kommer inte att ännu mig som tår.
Lunds, på grund av att jag inte äger den
förutgående att skilja gamla beder och brett,
som jag önskar. Jag skall emellertid göra
mit bästa, och hoppas på fristående från
En sidan. Men han leggh är en fattig kags
sackar i Gärde härad närmast bestånd
Härreds saken. Det är ringa, och litet me-
tast, men här förkommer ännu många
gamla beder brett som jag inte på någon
annan plats kunnat finna. Vi börja med
gulsvanar. Det bakas nu en förfärlig massa
olika sorts bröd, som surt, surstöt, stöt,
kavring, (potatis med i degen) trebak, på

andra plåten kallat koring, vetebröd
och en massa skorpar. Brödet brukar räkna
tills slettet i februari, men längre tillbaka
skulle det räkna till påsk. Julöllet bryggs
hemma. Hela byn har glömsen matt-
torka. Nyckeln till denna förvaras hos
någon av byamännen, som ansvarar
för matttorkan ett år, och som för en
sman ta mest nyckeln. Toppa direkt
i gästau förekommer sitta, men en del
flöcka brödskeivor läggs i spadet från den
kokta skinka, och värms sedan upp,
och ätes till middag dagen före julafton.
Fetta kallas nöjesbröd. Julafton skall
allting vara roligt och surst. Julgran
saknas aldrig. Breda eller gräna skola
vara borta vid jorden och kökstrappa.

284.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

La.

Själva juleafton samelas hela familjen kl
 6 e.m. då kaffe och dopp serveras. Den arbetare
 som reder ädel arbetet mest på gården av hitlejdning
 med hela sin familj att fira juleafton. I kvällen
 går husfaderen omkring i alla stallar, lozar och
 redokapsheer på gården och lämnar några droppar
 juleöl till hustruten. Senare på kvällen sättes en
 tallrik gröt rövorn loftlämnare (= en beeka
 vid uppgräven till vreden) som luten skall
 ha för att han står på gårdens bästa. I denna
 kvällen maten, läser husfaderen bordsbön och
 sedan kan man börja äta. Snapsen får inte
 saknas juleafton. Detta är den tredje kväll
 på året då hela familjen blir bjorden på
 en snaps. Både stora och små måste dricka
 några droppar. Kl. 12 brukar man bryta
 upp, och ser helst då att gästerna ger sig

284.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

26

i väg. Förstän k. är 12 på natten måste
man vandra man lägga sig, ge korna ett
foder hö och hästarne lite hvar. Hjuren skola
även veta att det är juleafton. Juledagen får
i det arbete göras. Gödseln får ligga kvar
i stallarna till onsdagen. Man får inte
gå någonstans ty då får man bölder, sedan
tagandes, om man går till kyrkan, men då får
man först vintertat. Har man en någon
särskilt god vän, så kan det hända att man
man kommer upp onsdags morgon
att han har varit och fodrat djuren och
gödslat ut i stallarna. Man skulle ju helst
ha frivunnit sinna man själv kom upp,
men traktering lokar ofta så att man
blir kvar till långt upp på dagen. I
dag skola hästarne ha satt och divel

284

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

3a

struck så att de komna att dricka
mycket, helst rinnande vatten. Kona skola
också ha salt. I晁kt Stallen visa skall sjungas
annandags morgon, men det frickommes
sällan nu. Underberkvid har varit med
en gång. Kl. 2 på morgonen var vi uppe
och började rida omkring och sjunga. Trots
den tidiga timman bleos vi väl smottagna
överallt. Kl. 8 fm. hade vi slut, och red var
och en till sitt. Det kunde då rykas rätt
svårt för en del att hålla sig kvar på hästen.
Dagarna närmast efter helgen ge sin lugna
bän, men när saptan för man rida so
för när skyttan. Kunt den 13 januari är
en livsfarlig kräll. Man vet inte ordet av
förkän se för öppnas so en osäker hand
om en tråkiga kommes faransk in i rummet.

284

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

36.

På konstant är fästet ett papper med en del
triviala ord och verser. Man skall nu fånga
kubikastaren, på för han ta sin kunga igen
annars får man göra sig till vinn det kunde
vara och sedan beror det och försöka på
samma sätt att bli av med den. Till den 14
januari, skall man stoppa upp en gubbe
vilken förses med ett friarbrev. Dessa
gubbar placeras under matten på något ställe
där det finnes en giftavuren flicka. Dessa
gubbar kan man få mycket besvär med,
ty att behålla en sådan, och ej låta den
vända utser mycket dåligt. Så kommer
vettisdag. Dessa dagar är det alltid pannkaka
tie middag. Vånga tiebaka var det stenkaka
(kaka av kornmjöl o. mjölk m.m.) med samma form
som vanliga pannkakor. När en ko har kalvat skall

9/2
Gårds nr
Kärrod

Uppst Anton Persson 284

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

HA

Kon alltid ha ett par skivor bröd vidräkta i
kruken och litet mat. Efter böden kommes lätta
pajer med. Den första gång en ny halvad ko går
in stallen skall kon gå över stål. Man placerar
en yxa eller en kniv i dörröppningen, så att kon
kommer mitt över den. På en gård finnes en
gammal flästyxa, som för raras mycket stora
och kallas dövesten. Den skyddas för åska. På
torsdagskvällen får sista kullen i kaga (med klapen
medan för raras baskugnen från glöden)
ligga ute ty då kunde någon komma och ta den
till blåskulla. Vidsonnarepten får sitta kreatur
ligga ute utan alla drivas hem för att ligga i
stallen. Trögen med efter orsaken för alltid
det svarst; att om som önska göra om, den
natten hava särskild stor kraft. Tro nu inte
att folket är så uppleggt att om tror på alla

för att ej förgö-
ras.

284

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

46.

de här sakerna, men allting går efter gammal
vana. Frågade man efter, varför som man inte
lägger bort de gamla sederna för man tror
det kostar jättesmyg att göra det och skadas
administrationen inte. Det var nog en hel del andra
saker att berätta, sedan som för länge sedan
är bortlagda och som man inte själv har
sett, men man får då utfråga de få gamla
som ännu finnes kvar här uppe för att
komma till något resultat. Jag önskar att Ni
ville nämna saken på något sätt. Det kunde
hända att någon bokman tog illa upp.

Jag har nu gjort mitt bästa, och skulle det vara
något Ni särskilt vill veta, som jag otvivelaktigt
förklarar i brevst, står jag gärna till tjänst.
Vänligt
Samlingsföreningens
Samlingsföreningens

Längeleva gärd Gärde.